



# Székely Hírek

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független  
politikai újsága

Előfizetési ára: egész évre 50 leu, félévre 25 leu, negyed-  
évre 12 leu 50 bani. Egyes szám 1 leu. A regátban 1 leu 50 bani.  
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyit-tér soronkint 3 leu.

Felelős szerkesztő:

**Ébert András.**

Kiadja: A lapkiadó-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Odorheiu (Székelyudvar-  
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz  
Megjelen minden vasárnap

## Falak mögül

bus sóhajok kelnek. Munkában, becsületességben megőszült szülők naphosszat tanakodnak, tervezgetnek, sőt éjjeli álmukat is zavarja, nyugtalanítja a kétségbeesés nagy kérdőjele: mit csináljunk most érettségizett fiunkkal? „Nyolc évig tanítottuk s oh hányszor nélkülöztünk, csak neki jusson ruhára, könyvre és diákos kedvteléseire... Sem az itthoni, sem a német vagy cseh egyetemekre nem adhatjuk, Nem bírja a nyelvet. Menjen ki Magyarországra? Még ha ott ki is tanulna, mihez fog itten, ha visszajön, hiszen nem bírja az állam nyelvét!”

S a drága fiu!? Bár néhanéha őt is aggasztja a jövőnek képe, naphosszat sétál s ölbetett kézzel nézi az idő rohanását. Szülei nógatják, ösztönzik: „Te, tanuld meg a nyelvet, hártsd el az egyedüli akadályt, amely boldogulásod, előhaladásod útjában áll, ne hallgass te senki másra...”

Szülők! akik most iratjátok be szemetek fényét, egyetlen, legkisebb vagy legnagyobb fiacskátokat a középiskolába, nyolc év múlva ugyanarra a szomorú sorsra juttok, mint a mostani érettségizettek szülei, ha nem gondoskodtok arról, hogy fiacskátok minden egyéb hasznos és okos tudnivaló mellett, sajátítsa el tökéletesen az állam nyelvét.

Ezt a gondolatot már nem egyszer fejtegettük a „Székely Hírek” hasábjain. Gúnyos lenézés, otromba gyanúsítás s nem

egyszer durva támadás volt rá a felelet.

Más kárán tanul az okos — mondja egyik bevált közmondásunk. S ha csak az kellett, erre most már elegendő példánk van.

Az államnyelvnek tökéletes elsajátítását fiaink részére nem megakadályozni, vagy késleltetni kell, hanem minden eszközt meg kellene ragadni, hogy az megtörténjék.

## A gyakorlati életiskolák

megvalósítását sürgeti „Argus” a „Székely Hírek” f.é. 33. számában közölt „Néma gyermeknek” című felszólalásában. A cikk tömören rá mutat egyes hiányokra és egy különös javaslattal áll elő, amely alapján véve igen figyelemre méltó, de ahogyan „Argus” beállítja, első tekintetre, megvalósíthatatlannak látszik.

Tanügyi szaklapjaink igen sokat foglalkoztak úgy az elemi, valamint a közép és egyes szakiskolák túlterhelésével s lelkiismeretesen kutatták a baj okát. E baj pedig nem más, mint az, hogy erőnek erejével azt akarják a mostani tanítási eljárással kieroszakolni, hogy a természet alkalmazkodjék az iskolai neveléshez, nem pedig megfordítva.

A túlterhelés, amelyet a tanítók és tanárok panaszok egyaránt hirdetnek, nem a tananyagban, hanem a betűben rejlik. A túlterhelés egyedüli oka a magoltatás, ami nem egyéb, mint a szavak sorrendjének értelemlátás nélkül, az emlékezetbe való beerősztalattatása és némelyek annyira mennek ezen erőszakkal, hogy a növendéknek még egy betűt sem engednek kihagyni. Ezt nevezem természet ellenes tanítási eljárásnak.

Aki az életre akar nevelni és természetesen oktatni, az nem magoltat. Az folyton kérdez, magyaráz és kifejti, az a reáltudományokat csak szemléltetve adja elő és az észlelteteket egyszerű mondatokba összefoglalva, reprodukálja. Ilyen tanítási módszer mellett nincsen szükség nagy körmönfonsággal írt, üzleti

Annak idején a román szülők magyar vidékekre küldték gyermekeiket. A magyar nyelv nem ölte ki belőlük a román fajhoz, nyelvhez való ragaszkodásukat és szeretetüket. Hát csak a mi fiaink volnának annyira gyöngék, hogy féltünk kellene őket az elrománizálástól és attól, hogy kevésbé szeretnék azt a zengzetes magyar nyelvet, melyet az édes anyatejjel szívtak magukba!?

speculációkra fektetett, szóról-szóra betanítandó terjedelmes és drága tankönyvekre.

Téved „Argus”, ha azt hiszi, hogy nyelvtani szabályokra nincsen szükség az idegen nyelvek elsajátításánál. Igenis szükség van azokra, de az idegen nyelvet csak úgy tanulják meg a növendékek, ha ezeket a nyelvtani szabályokat az anyanyelvből vonjuk le. Ha a nyelvtani szabályok a növendék természetes nyelvérzéke segítségével vannak levezetve és ezen irányt az idegen nyelvre az anyanyelvből kezdetlegesen kiindulva, annak természetével megegyezőleg, következetesen és fokozatosan előrehaladva, megtanítottuk (kerülve mindenféle szörszálhasogatást), akkor célt érünk.

Az idegen nyelvet nem azért kell tanítani, hogy az értesítőben nyoma legyen, hanem azért, hogy azt a növendékek az életkörülményeikhez és szükségleteikhez képest értékesíthessék. Ha a növendékek az iskola falain belül nem tudják elsajátítani az idegen nyelveket, akkor ez haszonnélküli munka. Azért magát az iskolai nyelvtanítást teljesen reorganizálni kell és azt a növendék énye, élete és környezete alapján, szóval természetesen kell eszközölni.

Egyetértek tehát „Argus”-sal abban, hogy iskoláinkat a gyakorlati élet szükségleteinek szemellett tartásával föltétlenül át kell alakítsuk. Legyen vége azon céltalan és terv nélküli értelem-fejlesztésnek, melynek eredménye az, hogy jobban

szeretjük az időt politizálással eltölteni, mintsem életfoglalkozásainknak egyes mozzanatait vitatárgyává tenni. Pusztuljanak gyakorlati iskoláinkból az u. n. holt nyelvek: a latin és görög s foglalják el ezek helyét a román, német és francia. Tanítsuk elméletileg és gyakorlatilag a gazdaságtant, természetrajzot, számtant, anyanyelvet, alkotmánytant, jellem- és művelődéstörténelmet, földrajzot, természettant, mértant és rajzot.

Nem értek egyet azonban „Argus”-nak azon javaslatával, hogy minden iskolának föntartása csakis a növendékek által megmunkált földbirtokra legyen fektetve. Hogyan gondolja „Argus” ezt megvalósíthatónak? Csak néhány kérdést teszek fel:

Vajjon az óvodások és a kisebb elemi osztályosok, hogyan munkálnak meg azt a földet, amely iskolájuknak föntartását célozza? Az óvónők és tanítók nem állhatnak be napszamosoknak, mert akkor ki ügyelne a gyermekekre és ki tanítaná őket? Avagy fogadjon az óvoda és elemi iskola idegen munkásokat? Az esetben ki fog ügyelni a munkásokra, hogy szakszerűen menjen a földmivelés és hasznat is produkáljon? Mert, ha nincs haszon, miből tartja magát fenn az intézet? S mi történik, ha szárazság, vízáradás, jégverés, tüzvész elviszi az egész évi termést, amit minden gazdaember évekig megérez?

Tegyük fel, hogy „Argus” szerint minden középiskola kapna 80—100 hold földet megmunkálásra és föntartására. Az esetben hogyan festene abban az intézetben a tanulmányi rend, az elméleti oktatás és hogyan képzeli el azt „Argus”? A trágyázás, többszöri szántás, vetés, ültetés, öntöztetés, kötözés, kapálás, aratás, cséplés stb., amelyeket a növendékeknek kellene végezniük „szakképzett” tanítóik vezetése mellett. S nem vonná-e el azokat más gyakorlati tantárgyaktól és nem tenné-e teljesen egyoldalúvá a nevelést?

„Argus” javaslata figyelemre méltó annyiban, hogy tényleg gyakorlativá kell tenni az iskolai nevelést. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az egyik szélsőségből: a csakis az értelemre fektetett nevelésből csapjunk át hirtelen az egyoldalú gyakorlati nevelésre. Ez lenne a legnagyobb tévedés.

Az elméleti oktatás mellett nyújtson az iskola minél sokoldalubb gyakorlati oktatást is. Az elemi isko-

lában (főleg falvakban) tanuljanak gyakorlatilag is gazdálkodni, tanulják meg a furás-faragás mesterségét, hogy a leendő földmivelő maga készíthesse el téli időben legszükségesebb háziszerszámaikat, tanulja meg a falusi gyermek (ez különben a

városinak sem árt) a cipésmesterséget és a kosárfonást. A középiskolákban eredménnyel lehetne tanítani az asztalosmesterséget, esztorgályosságot, képfaragást, festészetet és a különböző gépek kezelését.

Zrőstatóli.

## Nyárutó és őszelő

idején a tüzesetek gyakoriak. Ebből kiszámíthatatlan károk származnak, amelyeket nemcsak közvetlenül az egyesek, de közvetve az ország népe és maga az állam is megérez.

Szokatlan forróság, rendkívüli szárazság volt mostanában. Fokozott mértékben szükséges az elővigyázat a semmit sem kimélő tüzesetek elkerüléséhez. Az esetleges veszély pillanatához pedig a legnagyobb mértékű előkészület kell, hogy a bajt azonnal elfojthassuk.

Erdélyt illetően a legmesszebb terjedhető törvényes intézkedések birtokában vagyunk. Csak elő kell venni és végrehajtani a szabályokat.

Igen ám, de ott, ahol víz nincs, hajótörést szenved a legüdvösebb törvény és szabály életre hívása is.

Már pedig Odorheiu-Udvarhely vármegye területén, az ugynevezett Nyikómentén levő községek nagyrésztében nincs víz. Nincs víz sem ivásra, sem főzésre, annál kevésbé van az állatállomány főtartására és a közegészség, köztisztaság követelményeire.

Valóságos vizinség gyötri itt a lakosságot.

Annak idején a magyar kormány a székelyföldi miniszteri kirendeltség keretében megindította volt e

borzasztó állapot megszüntetését Csináltak is valamit. Egy-két községen segítettek, de a legnagyobb része még folyton rettenetes kinokat szenved a vízhiány miatt.

Ugy tudjuk, hogy a geológiai kutatások e vidéken most folynak. Lehetetlennek tartjuk, hogy azon a tájon a vízkérdést valamilyen formában megoldani ne lehetne.

A geológiai kutatásoknak nem lehet csak az a hivatása, hogy csupán aranyat, ezüstöt és kőszent hozzon felszínre. Az életet főtartó víz többlet ér az aranynál s a Nyikóvidék községei ezt a drágaságot nélkülözik.

Ha a kormány demokratikusan gondolkodik, ha az emberszeretettől át van hatva, ha jól akar cselekedni, ha azt akarja, hogy egy egész nagy vidék népe örökre hálás legyen iránta, akkor halaszthatatlan gyorsasággal intézkedik és a Nyikó-vidék derék székely népét vízhez segíti.

A kerület országgyűlési képviselője és a vármegye szenátora, szintén sokat tehetne ez ügyben.

Viszont a geológiai munkálatokat végző szakemberünk is a leghálásabb elismerésre számíthat, ha utat-módot mutat a népnek és az illetékes köröknek a víz-szerzés lehetőségeiről. Minden irányból várjuk a megmozdulást!

—gh.

## Sirunk és örülünk.

(Saj. tud.) Ez az élet olyan furcsa, hogy az embereknek lépten-nyomon okuk volna sirni. Szóval sok a bánat és kevés az öröm.

Nem régen sirattuk el a volt főreáliskola felszereléseinek Odorheiu-Székelyudvarhelyről való elvitelét, a felsőkereskedelmi iskola létesítésének elhallgatását, a méhészeti telep kellekeinek és méhcsaládainak elszállítását, most pedig a világhírű (a párisi világkiállításon Hargita Nándor művész-igazgató idejében Grand-Prix-el kitüntetett) állami kő- és agyagipari szakiskola köipari szakának Odorheiu-Székelyudvarhelyt leendő bezúntatásáról és Zalatnára való áthelyezéséről vesszük a szomorú hírt.

Hogy miért éppen Zalatnára és miért nem inkább Csikszentdomokosra, esetleg Gyergyószentmiklósrá helyezik át ezt a Székelyföldön annyira szükséges köipari szakiskolát, azt mi nem tudhatjuk. Annyit azonban látunk, hogy a szívünkhöz nőtt alkotásainkat egyenként elveszítjük s fokról-fokra lejjebb csuszunk itt, Nagy-Románia természetes központjában.

Ez az érem egyik oldala. A másik, az öröndetesebb rész illetékes oldalról vett következő információkból villan felénk:

Az új gazdasági alakulat hatása alattelőállott agyagáru-szükségletünk kielégítésére nap-nap után alakulnak különféle agyagáru termelő kisebb-nagyobb iparvállalataink.

Mint minden hirtelen lendület vevő iparágnál, úgy itt is nagy hiányt érzik a vállalatok a kellő számú szakerőnek.

Iparosoktatásunk nagy gyakorlati érzékkel bíró főhatósága az agyagipar e rég várt fejlődése elől minden gátat elhárítandó — sürgősen gondoskodott, hogy Erdély egyedüli odorheiu-székelyudvarhelyi agyagipari szakiskolája képes legyen a hiányt pótolni.

E célból a helyi áll. ipari szakiskola köipari szakosztályát már f. évi szept. 1-je előtt a zalatnai köipari szakiskolával egyesítette, hogy egyrészt az eddig helyiség tekintetében állandóan küzdő agyagipari szakiskolának helyet nyújtva, azt modernül felszerelhesse és kibővítsse, másrészt Zalatnán, — hol az előfeltételek minden tekintetben megvannak — egy nagyszabású köipari szakiskolakifejlesztését lehetővé tegye.

A rohamosan és öröndetesen fejlődésnek indult agyagipar terén biztosítva lesz ezzel a hazai munkakerőknek jól fizetett helye egyrészt, másrészt biztos kilátásunk nyílik arra, hogy eddig agyagáru tekintetében teljesen a külföldre utalt országunk, képes lesz ebbeli szükségletét maga ellátni.

Az iparoktatás e szakosztályának reformja itt nyer megoldást a Székelyföldön, mert az intéző körök ezen iparművészeti irányu pályán eddig is nagyon bevált, kiváló lényűességgel bír őszékely ifjak bevonásával továbbra is célul tűzték ki s indokolt esetben kiképzésüket teljesen ingyenes ellátással is támogatják.

Bár a köipari szakosztály távozását mélyen fájjaljuk, kárpótlásunkat látjuk abban, hogy székelységünk az agyagipar e jelentőségű fejlődésével kapcsolatban, figyelmen kívül nem hagyatott. **Köiparos.**

**Ahol székelyek csak laknak, „Székely Hírek”-et olvasnak!**

## A királyné Szovátán.

(Saj. tud.) Minap egy elkeseredett újságíró Tantalusi kinjait vetette papírosra a „Keleti Újság” tisztes hasábjain arról az elriasztó utazásáról, melyet Blaj-Balázsfalvától Szovátáig 103 km. hosszúságban átszenvedett — 7 hosszú órán át.

Ugy kell neki — gondoltam — miért nem jött Odorheiu-Székelyudvarhely felé? Itt az utazás sokkal élvezetesebb lett volna — kocsin vagy autón Szovátára.

A székely anyaváros megtekintése után báró Orbán Balázs Szejke-füldője következik, honnan szebbnél szebb vidéken át megy az út Korond-füldőre, mely pormentes, fenyves, sós levegőjével, üdítő hatással várja az utast. Knopp Vencel tanárnak aragonitból készülő művészi alkotásait megnézni (melyeket a királyné és a királyi család is oly nagy érdeklődéssel látogatott s amelyekből megrendeléseket tett) elmulasztani nem szabad.

Erdélyt igazán megszeretni csak úgy lehet, ha az ember — mint mi is tettük — kocsin utazik és mindent részletesen megszemléli s végig élvezhet...

Paraid-Parajdon is érdemes szét nézni. A sóbányát és sóórló malmot érdekes látni.

Innen csakhamar Szováta községhez érkeztünk, ahol „Bine aji venit” felirással a királyné tiszteletére állított díszkapun vonultunk át. Az egész község ünnepi hangulattal teljes, mindenütt élénk idegen forgalom látható.

A falu végfelé a görgényi hegy-lánc déli lejtőjén, páratlan szépségű tölgyerdő között, 520 méter tengerszín felett találjuk Szováta-füldőt.

Gyalog folytatjuk utunkat a gyönyörű villasorok gondosan öntözött, pormentes utain.

Legforgalmasabb a Medvető előtti sétány, hol zene mellett élvezi a pompás levegőt a korzó közönsége, melynek soraiban több előkelő bukaresti és regábeli urak és hölgyek társaságában látuk Florescu igazságügyi miniszter családját, Petala tábornokot, Maniu Gyula volt miniszterelnököt, Pop-Csicsó Istvánt, a román nemzeti párt egyik vezérét, Goga Octavián volt minisztert, Románia nagy költőjét és másokat.

A füldőigazgatóság irodájában Pasca Teodor igazgató fogadott a legelőzékenyebben.

Alig lépek ki az irodából, nagy tömeg összeverődésére leszek figyelmes. Csodás szépségű, milliókat érő Rollo-Rollo autó tünt elem, amelyen a királyné foglalt helyet. Pár perc múlva pedig Iliena hercegnő Austro-Daimler autója haladt el a hercegnő saját vezetésével.

Közben felkerestem Petcu János csendőrfőhadnagyot, kit bukaresti intézkedés folytán, a királyné mellé Odorheiu-Székelyudvarhelyről rendelték ki. A főhadnagy több igen kedves jellemvonást és epizódot beszélt el a népszerű királyné szovátai élményeiből.

Ő felsége a főudvarmester egyszerű villájában lakott. Nagyobb őrséget nem engedett maga körül. Megparancsolta, hogy mindazokat,

kik vele érintkezni akarnak, engedjék hozzája.

Megérkezése után, Szováta községben gyalog-sétát tett és minden iránt a legelőnkebben érdeklődött. Betért egyik székely gazda házába s az ott látott renddel és tisztasággal nagyon meg volt elégedve.

Már első sétájakor a székelyek az utcán megállították s kezét csókolta a királynénak. Ettől kezdve aztán valóságos bucsujárás volt ő felségéhez. Elárasztották kérvényekkel, melyeket a jó királyné mind maga intézett el és pedig a székelyek legnagyobb meglegedésére.

Iliena hercegnő, a királyné legkisebb leánya is követte felséges mamája jószívűségét. Gyalogsétája idején összegyűjtötte a székely rokantakat villájába s bőségesen megvendégelve, pénzt osztott szét közöttük.

A királyné és a hercegnő Szováta-füldön való tartózkodása alatt mindennap reggel 8 órakor — bármilyen idő is volt — fürdeni mentek a Medve-tóba, melyet rendszeren keresztül usztak. Ugyanakkor a közönség is fürödhetett.

A közeli falukba kirándultak és egy-egy székelyhez betértek, ahol friss tejjel kínálták meg, amit jóízűen elfogyasztottak.

Minden előzetes bejelentés nélkül meglátogatták az országos és heti vásárokat is. Bevásárlásokat eszközöltek. Különösen székelyek által készített tárgyakat vettek meg.

A nép mindenütt virágokkal halmozta el, ahol csak megfordultak.

Különben a királyné a lehető legegyszerűbb életmódot folytatta. Kísérete mindössze 12 személyből állt.

A székelyek ügyes-bajos dolgaikban szívesen fordultak a királynéhoz. Egyik alkalommal egy járnai nem tudó rokkant székely tehénszekérrel vitette magát a királyné villájához. Ezt látva ő felsége az ablakból, rögtön hozzá sietett és a szerencsétlen embert megvigasztalva, 5000 leut adott neki.

Augusztus 4-én a király ő felsége is megérkezett Szováta-füldőre, honnan a királynéval autón Erdőszentgyörgyre utaztak és a jégkárt szenvedett székely gazdák segélyezésére nagyobb pénzösszeget adományozott; megígérvén vetőmaggal való ellátásukat is.

Kibéd községben a királyné aug. 6-án részt vett az istentiszteleten. Meglátogatta a paplakot és egyik székely házatát. A gyermekek közt cukrot osztott szét. Távozásakor a lelkész tolmácsolásával melegen köszönte meg a nép ragaszkodását. Magyar szavakban is kifejezte köszönetét, mondván: „Nagyon szép, köszönöm, nagyon szép!”... A kibédieknek megígérte, hogy a jövő évben — hivatlan vendégük lesz...

A királyné kíséretével együtt aug. 7-én hagyta el Szovátát. Mindenki a viszontlátás boldog reményében bucsuzott el.

A mely országban a királyi család ilyen bensőséges viszonyban él népével, ott áldás, béke és szeretet s csakis a nemzetek testvéries megértése lehet a jövő eredménye.

i—gh.

# HIREK.

## Nem elég katolikusoknak

enni, — mondotta Majláth püspök Kolozsvári jubiláris ünnepén — hogy Krisztus igazi fiai legyünk, hanem a dogmákon túl is meg kell találnunk a lelki összefüggéseinket. Az embert keressük ki, azt tartjuk magasra. A dogmák elválaszthatnak, de az emberszeretet egybe kell, hogy kössön mindnyájunkat, minden nyelvet és minden vallást. — A nemzetek és vallások különségén túl az embert kell megbecsülni; megszeretnem minden nemzetbelit, minden más vallás hívét... Jó volna a vallástétel felett sokaknak gondolkodni és azt valláskülönbség nélkül a mindennapi életbe is átvinni.

— **Kitüntetés.** Petcu János odorhei-székelyudvarhelyi csendőrfőhadnagyot a bukaresti csendőrségi vezérkarhoz helyezték át. A derék főhadnagy távozását amily sajnálatossal vesszük, épen oly mértékben örvendünk jól megérdemelt kitüntetésének.

— **Új közjegyzőhelyettes.** Mihály János volt törvényszéki bírót az igazságügyi miniszter odorheui-székelyudvarhelyi közjegyzőhelyettesnek nevezte ki.

— **Szolgabírói kinevezés.** Neamtu prefektus Dr Péter Árpádot oklándi tb. szolgabírónak nevezte ki.

— **Jegyzői áthelyezés és kinevezés.** Odorheiu-Udvarhelyvármegye prefektusa Mihályi Béla filiasfiatfalvi körjegyzőt áthelyezte Székelyszomborra és helyébe Gergely János homoródszentpáli segédjegyzőt körjegyzőnek nevezte ki Filiasfiatfalvára.

— **„A székelyföldi vasutépítési tervek”-ről** Dr Balázs Ernő szenátor figyelemre méltó, jóakaratu és szakértői kritikát közöl a »Keleti Újság« ezévi aug. 15-iki számában. Ezuttal nem közölhetünk bővebb részleteket a komoly tanulmányon alapuló, igen helyes felszólalásból. Azonban a magunk részéről is ajánljuk Mosoiu közlekedésügyi miniszter és az összkormány jóakaratu figyelmébe Dr Balázs állami szempontból sem mellőzhető javaslatát. Csodálkozunk, hogy székelyföldi lap-társaink oly mélyen hallgatnak a vasutépítés annyira fontos ügyéről, mintha csak a »Székely Hírek«-et és Dr Balázs szenátort érdekelné e nélkülözhetetlen kérdés felkarolása! Nézetünk szerint pedig ennél életbevágóbb, sürgősebb ügye alig van a székelységnek. **Meg kell nyitani az utat Erdély számára a tengeri kikötők felé!** Ez elengedhetetlen szükséglete az országnak!

— **Ritka szép családi ünnepet** ült folyó hó 17-én Daróczy Miklós érdemes polgártársunk és neje Czikmántory Julia. Ekkor ünnepelték ugyanis házasságuknak 50 éves fordulóját, amely alkalomból hálaadó istentiszteleten vettek részt, ahol újból megáldotta a frigyét Pál István apátplebános. Igen megható jelenet volt, amikor az áldás után a jubilánsok a család tagjait és a nagyszámú unokákat a szeretetcsókjaival illet-

ték. Este családi lakoma volt, amelyen a család tagjain kívül Pál István apát, Tamás Albert igazgató és Embery Árpád tanár vettek részt. Természetes, hogy a megható családi ünnepén a jubilálókat szép pohárköszöntőkben ünnepelték. A jó kívánságokhoz mi is csatlakozunk. Ad multos annos!

— **Magyar tannyelvi áll. tanítónőképző** jelenleg nincs Nagy-Romániában. Erre pedig feltétlenül szükség van. Odorheiu-Székelyudvarhelyt lehetne a legkönnyebben beállítani, ahol arra a megfelelő helyiségek a volt főreáliskola épületében önként kínálkoznak. A meglévő állami polgári leányiskolához csatolva, azonnal megkezdhetné a működését már a küszöbön álló tanévben is. A felsőkereskedelmi iskolát amúgy sem valósították meg. E helyett a feltétlen közszükséget képező tanítónőképzőt, nagyon is kívánatos volna Odorheiu-Székelyudvarhelyt létesíteni.

— **Sulyos csapás** érte Szabó József szabót, Odorheiu-Székelyudvarhely város egyik tekintélyes iparos polgárát felesége szül. Kovács Teréz hirtelen elhunytával. A jószágos lelkületű asszony életének 54., boldog házassága 33-ik évében fejezte be áldásos működését. Sok szegény siratja és érzi hiányát, akiket gyámoltott. Temetése általános nagy részvétellel történt meg a róm. kath. temetőben mult vasárnap délután. Emléke áldott, nyugalma legyen csendes.

— **A jegyző** ma már nemcsak a „falú pennája”, hanem a közigazgatás egyedüli értelmi vezére is a községekben. A köteleességek számtalan törzsei, ágai és levelei hármalanak vállalaira — jogok és elismerések nélkül. A jegyző minden ideje a közvé, a másé. Ezért nem tud a saját érdekeinek megóvására időt szakítani. Néha-napján mégis összegyűlnek és határoznak. Így történt a minap a Bánságban is. A „Temes-Torontálmegyei Jegyzői-Egyesület” szintén magáévá tette a többi egyletek állásfoglalását és követeli, hogy a község vezetője a jegyző legyen, aki amúgyis minden felelősséget hordoz. A családi pótlék és ruhasegély visszaállítását s a magán munkák díjának emelését kívánják. Tiltakoznak a jegyzők önkényes áthelyezése és illetéktelen egyletnek sorukba való beavatkozása ellen. Követelik, hogy a jegyzőt csak fegyelmi uton lehessen állásából elmozdítani. Odorheiu-Udvarhely vármegye jegyzői egyesülete is folyó évi szept. 5-én tartja közgyűlését és ezt megelőzőleg 4-én d. u. 4 órakor választmányi ülését Odorheiu-Székelyudvarhelyt, a vármegyeház kistermében Jakab Lajos elnök vezetésével. A tárgysorozat több fontos egyleti ügyről szól. Bizonyára az összes jegyzők együtt lesznek.

— **Jótevényes eső** kezdett hullani tegnap délből. A várva-várt bőséges nyári eső jótevény hatással van a növényzetre. Pár nap előtt a port is összegyűjtötték és el is hordták a város főutcájából s így most már az eső után, felfrissült a heteken át tartott poros és fülledt levegő.

— **Az odorhei-székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban** a javító vizsgálatokat augusztus 30. és 31-én tartják meg. A beíratások a következő iskolai évre

szepember 1., 2. és 4. napjain lesznek. A tanulókat nemi és felekezeti különbség nélkül veszik fel. Tan- és főtartói díj az alsó tagozaton (I—IV. o.) 630 leu, a felső tagozaton (V—VIII. o.) 830 leu. Az iskolai évet szeptember 5-én nyitják meg Veni Sancte-val és a törvények felolvasásával.

— **Petőfi-emlékkönyvet** fog kiadni ősszel Románia kormánya — mondotta Banu kulturminiszter Oradea-Mare — Nagyváradon. Ezzel a Petőfi-emlékünnepekből hivatalosan is kiveszi a maga részét. A megértésnek a magyarság és a románság között kulturális téren van az útja, ami természetes is, mert nemcsak az itteni, hanem a nagyvilágban mindennütt érezhető bajokat, csak a kultúra tudja meggyógyítani. A kormány a magyarság kulturájának méltánylását kívánja szolgálni a kiadandó Petőfi-emlékkönyvvel. Itt említjük meg azt is, hogy az erdélyi magyar irodalmi társaságok ez évi szeptember havában az összes városokban Petőfi-hetet rendeznek úgy, hogy a hét minden egyes napjára esik valamelyes program. A megnyitó és bezáró napok lesznek a legváltozatosabbak.

— **A róm. kath. polgári leányiskolába** a beíratás szeptember 1., 2., 4. napján lesz d. e. 8—12-ig a zárdában. Tandij egész évre 40 leu beíratási díj 20 leu. A beíratási díjat a beíratáskor azonnal kell fizetni. A teljesen szegény tanulók a tandij alól felmentést nyernek. A felmentés iránti kérelmet a beíratáskor előszóval is elő lehet adni. A beíratáshoz minden tanuló köteles magával hozni keresztlevelét és előbbi osztálybizonnyitványát. Az első osztályba jövők újraoltási bizonnyitványt is kötelesek hozni. Az igazgatóság.

— **Megszűnt a örhény** Odorheiu-Székelyudvarhely városban és a zárlatot hivatalosan is feloldották.

— **Rejtélyes betörés** tartja igazlomban Odorheiu-Székelyudvarhely város közönségét. E hó 17-én fényes nappal a déli órákban betöréses lopás történt a Börgyár r.-t. üzletelyiségében, mely a Bulev. Reg. Ferdinand (Kossuth-u.) 2. sz. alatt levő Florián-féle házban van. A bolthelyiség ajtaját Verestói János üzletvezető délből — állítása szerint — bezárta. Délután 2 órakor pedig — mikor nyitani akart — az ajtót félre zárva, nyitva találta és az üzlet pudlijának fiókjában volt 9500 leu készpénz hiányzott. Azonnal jelentést tett a rendőrségnél, hol a nyomozást Crăciun rendőrprefektus vette a kezébe s már nyomon is van. Ugy látszik — rövidesen megkerül az igen gyanus körülmények között fényes nappal, a város egyik legforgalmasabb részén elkövetett betörés tettese, aki oly gondosan „dolgozott”, hogy semmi nyomot nem hagyott maga után.

— **Pusztul az élet,** ismét kevesebb az életfőtartó kenyér Bicfalva-Bikafalva községben. E hó 16-án rövid időn belül másodszor is nagy pusztítást okozott a tüzvész e székely községben. — Ezuttal 15 gazdának egész évi termése, fáradságos munkájának már-már kéznél levő gyümölcse semmisült meg. A tüzeset

a falu mellett összerakott asztagoknál — eddig ismeretlen okból — keletkezett és rövidesen lángot fogott a száraz gabona s legnagyobb része porrá égett. A kár mintegy 300,000 leu, a multkori 200 ezerrel együtt most már félmillió értékű kár érte a bikafalviakat. Szigorúan el kellene tiltani a cséplésközben való cigarettázást.

— **Állatozás** lesz e hó 23-án Korondon, 29-én Homoródszentmártonban.

— **Halálozás.** Özv. Katona Lajosné 89 éves korában elhalt Odorheiu-Székelyudvarhelyt.

— **A buza árát** vagononként 25 ezer leuban állapította meg a belügyminiszter legújabb rendeletével. Aki a meghatározott árat túllépi, lopásnak tekintik és gabonáját elrekvirálják.

— **Nászajándék.** A görög trónörökös esküvője alkalmából — mint tudjuk — 300 ezer leut adományozott a romániai hadiárva számára. Az első nászajándékot ez alapítványból — mint írják — Szabó Róza ref. hadiárva kapta és pedig 3000 leut férjhezmenetele alkalmából.

— **Erdőégés.** Borzalmas tüzvész pusztított Székelyszentkirály, odorheiu-udvarhelyvármegyei község 250 holdas fenyveserdőjében. Bár a közeli faluk lakossága is derekas részt vett az oltásban, a kár 1 millióra tehető.

— **Az összmunkásság szakszervezetét** alakították meg f. hó 18-án Odorheiu-Székelyudvarhelyen. Hosszas előkészületek, sok akadály, széthúzás után mégis sikerült a munkásokat olyan szervezetben tömöríteni, amely vallás- és nemzetiségi különbség nélkül magába egyesíti őket és gazdasági előhaladásukat biztosítja. A „Bukarest“-szálló nagytermében Kovács Andor nyitotta meg a gyűlést. Ungár József talpraesett beszéde után Strója József, a brassói munkásszervezetek titkára rámutatott az angol szakszervezetek világhírű példáira, amelyek szövetkezeti alapon lassan-lassan kiszorítják a tőke uralmát társadalmunkból. A Trancu-Jasi-féle törvény keretein belül szervezkedésre szólítja fel a megjelent nagyszámú munkásokat, akik megalakulván, a következő vezetőséget választják meg: Elnök: Dobos Ferenc, alelnök: Kovács Andor, pénztárnok: Dobai János, jegyző: Pál Dénes, könyvtárnok: Stemmer József, ellenőrök: Fehér Viktor, Győri Vilmos, választmány: Dombi Sándor, Simó György, Szabó Dénes, Valter Endre. Elekes József a „Világosság” volt főszerkesztője rövid, talpraesett beszédben mutat rá a szakszervezeti szervezkedés óriási fontosságára. Kijelenti, hogy nem az egyes emberek ellen kell küzdeni, nem azokat kell gyűlölni, hanem harcolni kell azon társadalmi rend és intézmények ellen, amelyek a munkás kiuzsorálására vezetnek. Ez a mozgalmi gazdasági, amely minden politikát kizár a kebeléből s csakis a törvények keretein belül akar érvényesülni. „Itt a székelység fővárosában, a sovinizmus főfészkében — mondja Elekes — bombaként fog hatni a mi szervezkedésünk. Mi arra építünk, amelyet megtanultunk apáinktól s ami a székely mentalitás: nézni az embert s nem tekinteni faj, nemzetiséget, vallást s így előbbre vinni a munkás érdekeit.” A gyűlés elhatározta, hogy f. hó 20-án délelőtt 9—12-ig a Prințul Nicolae (Árpád-u.) 7. sz. a. levő Munkásotthonban összejárja a tagokat és hozzáfog a munkához: a tanuláshoz, képzéshez s a munkásöntudat kifejlesztéséhez.

**Nyilt-tér.\*****Nyilatkozat.**

Alólirott Sutiú rendőrmester urat miután alaptalanul megrágalmaztam, tőle ezennel bocsánatot kérek.

Karda Andre.

\* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a Szerk.

**Szerkesztői üzenetek.**

**C. U. București.** A »Vulturul« sportegylet alapszabályainak jóváhagyását és annak a székelyi fiú ügyének elintézését a magunk részéről is köszönjük. Vajha a mi székelyeinknek több ilyen jó és önzetlen pártfogójuk volna! Reméljük, hogy értékes tudásodat és a székely nép szeretetét legközelebb itt a Székelyföldön bővebb mértékben fejtheted ki. Sok itt a teendő, de kevés, nagyon kevés a tevő, a dolgozó vezér...

**Cs. M. Gheorgheni — Gyószmiklós.** A közlemény kezdetét köszönettel vettük és a folytatását, illetve befejezését is kérjük, hogy közlését megkezdhesük. Szíves üdvözlét.

**Gyalupadot** megvételre keresek. Cím e lap kiadóhivatalában.

Dumitrei község előjáróságától. Sz: 884—1922,

**Korcsma- és boltárverési hirdetmény.**

Alólirott község előjárósága közhírré teszi, hogy a Dumitrei község korcsmaháza bolthelyiséggel együtt Dumitrei (Szentdemeter) községbe a község házában 1922 évi szeptember hó 10-én d. u. 2 órakor tartando nyilvános szóbeli árverésen 1922. okt. 1-től kezdődő 3 évre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adni.

Kikiáltási ár 5000 leu, bánatpénz 10,00

Árverési feltételek a cristuri járási főszolgabírói hivatalban, Dumitrei községben a község házában és a bordosiu-i körjegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

A községben más korcsma nincs.

A község előjárósága:

Dumitrei, 1922. augusztus. 15.

Caracas Lajos, Szakács József, kiző, kbiró.

**Hogyan tudja meg**

a nagy világ, hogy eladó jó árud van, ha nem hirdeted? — kérdi Wannerbilt. — Mikor a kereskedő és iparos pihen, helyette a reklám dolgozik — mondja Carnegie.

**Tanulónak** egy-két jóravaló fiút finomabb kocs-munkához azonnal felvesz Odorheiu-Székelyudvarhely, Árpád-utca 44. sz. alatt **Albert Péter** kocsigyártó. 1—3.

**Alkalmi vétel** Ritkán kerül oly kedvező alkalom, hogy egy híres **Schunda-féle** fedeles, pedálos, legelső minőségű **cimbalom** előnyös árban kapható legyen. Most itt az alkalom. Cím e lap kiadóhivatalában.

**Fordításokat** román vagy német nyelvre pontosan és gyorsan teljesítünk. Cím a »Székely Hírek« kiadóhivatalában.

Még néhány darab kapható  
**! „Udvarhelyvármegye”  
! Nemes Családjai”-ból !**

\*\*\*\*\*

Román és magyar szövegű  
**„Adásvevési szerződés”**

ugyszintén román szövegű  
**anyakönyvi kivonatok,**

valamint más közhasználatu nyomtatványok készen kaphatók a »Székely Hírek« kiadóhivatalában.

\*\*\*\*\*

**Kottatartó állvány**

szabályozó csavarral eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

**Ön tartozik**

a székelység pártoktól független politikai újságára sűrűszen előfizetni s azt ismerősei körében terjeszteni. Ezzel minden székely önmagának és az özszeségnek tartozik.

Rhol székelyek csak laknak:  
„Székely Hírek”-et olvasnak!

Előfizetés negyedévre csak 12 leu 50 bani. Cím: »Székely Hírek« Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely).

**!! FORDÍTÓ-IRODA !!**

Tisztelettel tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy f. é. szept. hó 1-ével, Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bul. Regele Ferd. (Kossuth-utca) 7. számú házban

**fordító-irodát**

létesítettem, ahol a legújanyosabb árak mellett mindennemű román-, magyar- és németnyelvű fordításokat elvállalok. Hivatalos órák d. e. 8—12, d. u. 3—5. Tisztelettel **NAGY ANDRÁS** joghallgató, (v. rendőrségi tisztv.)

**Kötőgépet keresek**

azonnali megvételre. Cím e lap kiadóhivatalában.

**Bodrogi és Hirsch**

Odorheiu-Székelyudvarhely  
Bulev. Regele Ferdinand  
(Kossuth utca) 31. szám.

ajánlják ujonnan, dúsan felszerelt fűszer-, festék-, cukorka- és aradi lisztüzletüket. Pontos kiszolgálás, szolid árak! Csomagoló ládák előnyösen kaphatók. 1—3

**Apró üvegek** olcsón eladók. Cím e lap kiadóhivatalában.

**MŰBUTOROK!**

mélyen leszállított árakban.

A legjobb és legmodernebb kivitelben kész **butorok** szerezhetők be Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31. szám alatt **BALÁZS KÁROLY** cég áruraktárában.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

**Ha olcsón és jól akar étkezni,**

menjen ifj. **Kassay F. Dénes** Bulevardul Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 16. alatt levő

**BODEGÁJÁBA**

Itt állandóan friss szebeni sonka, szalámi, sajtok, mindenféle hideg ételek, valamint Bürger-féle sör, küküllőmenti fajborok, elópataki és felsőrákosi ásványvizek a legelőnyösebb árban kaphatók.

**Csak 20 leu ! Egy jó tanács ! Csak 20 leu**  
is aranyat ér. Az „Élet könyvé”-ben sok ezer jó tanács van az élet és egészség föntartásához.

**Járványok idején**

az  
**„ÉLET KÖNYVE”** nélkülözhetetlen.

**Divatos és jó butor**

kapható **Székely János** műbutor- és épületasztalosnál Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Printul Mircea (Petőfi-utca) 1. sz. Koronavendéglő udvarában. 4—5

**Csuz, köszvény**

esodás gyógyítószere a világhírű

Pöstyéni

**Iszapkocka**

2—3 eredeti kocka elegendő egy négyhetes borogató kurához.

Prospektust küld és felvilágosítást nyújt a fürdő vendékviselete

**RECLAMA,**

CLUJ, Piata Unirei No. 4.

**FIGYELEM!**

Van szerencsém értesíteni a T. vásárló közönséget, hogy nagyon **szép és finom kivitelű izléses svájci zseb, ébresztő, díszébresztő, valamint fali óráim** érkeztek



és olcsó árban kaphatók. Állandó raktáron tartok továbbá izléses arany jeggyűrűket, köves gyűrűket, függőket, arany nyakláncokat, karkötőket, izléses és olcsó ezüstdublé függőket stb.

**Minden e szakmába vágó munkát** jutányosan és pontosan teljesítek, miért is a közönség szíves pártfogását továbbra is kérem: Tisztelettel **Izákovits Bernát** Odorheiu, Deák-tér 12. szám.

**Californiai CSEMEGE-CONZERV**

különlegesség  
Biztos, csálhatatlan háziszere székrekedés ellen. Nem orvosság, hanem nyálánkság, melynek meglepő a hatása. Tisztítja a vért, erősít, fiatalít, meghosszabbítja az életet. Megrendelhető a pénz beküldése ellenében negyed kgos adag 55 leu, fél kgos adag 110 leu, egy kgos 210 leu bérmentve.

**Edelmann Márk**, Nagyvárad 23—100 Vámház-u. 53.

No 1093 »Nyugat« hirdetés.

Betegh Pál villamoserőre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetéből Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely.)